

Tirgus daļas un to izmaiņu novērtējuma izmantošana

Ja tirgus dalībnieku apvienošanās notiek, pārņemot aktīvus (to izmantošanas tiesības), tirgus daļu un to izmaiņu novērtēšana var ietilpt gan apvienošanās konstatēšanā, gan tās ietekmes novērtēšanā.

Tirgus daļa ir abstrakts ekonomisks lielums, proti, tirgus dalībnieka piedāvāto preču daļa konkrētajā tirgū attiecībā pret visu šajā tirgū piedāvāto preču apjomu. Tirgus daļas pēc apvienošanās aprēķināmas, pamatojoties uz pieņēmumu, ka apvienošanās pušu tirgus daļa ir to tirgus daļu summa pirms apvienošanās. Apvienošanās seku novērtēšanas gadījumā novērtējama ar aktīvu pārņemšanu palielinātā tirgus daļa un tādējādi izmainītā tirgus situācija. Jauna tirdzniecības centra gadījumā tirgū nebūtu pastāvējusi nekāda ar to saistīta tirgus daļa, un saimnieciskās darbības rezultātā tirgus daļas varētu mainīties, jaunā tirdzniecības centra telpu izmantotājiem iekarojot savu vietu tirgū.

Konkurences padomes lēmuma noraidīt apvienošanās dalībnieka piedāvātos saistošos noteikumus pamatojums un tā pārbaude

Konkurences padomes lēmumam, kas apvienošanās dalībnieku iecerēto darbību ierobežo, kā privātpersonu tiesības ierobežojošam, tātad personai nelabvēlīgam lēmumam, jāietver gan pamatojums ar tiesību normu (likuma atrunas princips), gan norādīti un pierādīti tie faktiskie apstākļi, kas šādu ierobežojumu pamato. Tas vienlīdz attiecas arī uz iestādes pienākumu pamatot, ka piedāvātie saistošie noteikumi nav atbilstoši apvienošanās negatīvo seku novēršanai, jo tas tāpat ir iestādes lēmums, ar kuru tiek noteikts, ka apvienošanās nav atļauta arī šādā privātpersonu iecerētā veidā.

Tomēr, arī pastāvot iestādes pierādīšanas pienākumam nelabvēlīga administratīvā akta gadījumā, personai ir jāsadarbojas ar iestādi, iesniedzot tās rīcībā esošos pierādījumus un informāciju, kā arī pildot citus procesuālos pienākumus.

Tiesai iestādes secinājumi par piedāvāto saistošo noteikumu noraidīšanu jāvērtē kopsakarā ar lietā konstatētajiem faktiem (piemēram, no iestādes viedokļa par tikai viena veida saistošo noteikumu iespējamību var izrietēt secinājums par noteikumu nepiemērotību vai nepietiekamību apvienošanās radīto negatīvo seku novēršanai), kā arī jāizvērtē, vai pieteicēja pienācīgi sadarbojās dziļākai šāda piedāvājuma izvērtēšanai.

Aktīvu spējas piesaistīt agrāko pircēju loku nozīme un novērtējums

Aktīvu spēja piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu (pircēju loku) ir tikai viena aktīvus raksturojoša pazīme un var būt atkarīga no ļoti atšķirīgiem ekonomiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, kā arī dažādās tautsaimniecības nozarēs tā var būt atkarīga no krasi atšķirīgiem faktoriem. Par apvienošanās rezultātā palielināto tirgus daļu var runāt tikai tiktāl, ciktāl aktīvu iegūšanu var pārnest uz ieguvēju tirgus daļu, kas bija saistīta ar iepriekšējo aktīvu izmantotāju. Ja netiks piesaistīta iepriekšējā aktīvu izmantotāja tirgus daļa, tā pašos pamatos neatbildīs apvienošanās definīcijai, turklāt piešķirtu Konkurences padomei kompetenci kontrolēt jebkuru jaunu nozīmīgu aktīvu iegūšanu.

Senāta rīcības sēdes lēmums

Senāta Administratīvo lietu departamenta senatoru kolēģijas rīcības sēdes lēmumu parasti nevar uzskatīt par izsmelšu tiesību normu interpretācijas avotu – rīcības sēdes, ievērojot Administratīvā procesa likuma 325.pantu, 338.panta pirmo daļu un 338.¹pantu, ir vērstas uz tādu kasācijas sūdzību identificēšanu, kurās ietvertie argumenti dod iespēju kasācijas instances

tiesai pārbaudīt iespējamās tiesību normu piemērošanas pārkāpumus zemākas instances tiesas spriedumā un tādējādi iespēju sniegt attiecīgu tiesību normu interpretāciju konkrētas lietas apstākļu kontekstā. Rīcības sēdē senatoru kolēģija vērtē tieši kasācijas sūdzības saturu, nevis pilnvērtīgi interpretē lietā piemērotās vai piemērojamās tiesību normas. Tādēļ parasti rīcības sēdes lēmumi aprobežojas strikti ar kasācijas sūdzībā ietverto argumentu pārbaudi.

Latvijas Republikas Senāta
Administratīvo lietu departamenta
2021.gada 23.augusta
SPRIEDUMS
Lieta Nr. A43007617, SKA-92/2021
[ECLI:LV:AT:2021:0823.A43007617.6.S](#)

Tiesa šādā sastāvā: senatores Rudīte Vīduša, Lauma Paegļkalna, Ieva Višķere,

piedaloties pieteicēju SIA „Plesko Real Estate” un SIA „Rimi Latvia” pārstāvēm [pers. A] un [pers. B], trešās personas SIA „Maksima Latvija” pārstāvei [pers. C] un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Konkurences padomes pārstāvjiem [pers. D], [pers. E] un [pers. F],

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Plesko Real Estate” pieteikumu par Konkurences padomes 2017.gada 12.janvāra lēmuma Nr. 2 (prot. Nr. 3, 2.§) atcelšanu un SIA „Plesko Real Estate” un SIA „Rimi Latvia” pieteikumu par Konkurences padomes 2017.gada 13.aprīļa lēmuma Nr. 8 (prot. Nr. 19, 2.§) atcelšanu, sakarā ar Konkurences padomes kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 10.jūlija spriedumu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Konkurences padomes 2017.gada 12.janvāra lēmumu Nr. 2 (protokols Nr. 3, 2.§; turpmāk – *Rimi* lēmums) aizliegta apvienošanās, kur SIA „Plesko Real Estate” iegūtu izmantošanas (nomas) tiesības uz mazumtirdzniecības telpām Ieriķu ielā 3, Rīgā, multifunkcionālajā iepirkšanās centrā *Domina Shopping*. Savukārt ar Konkurences padomes 2017.gada 13.aprīļa lēmumu Nr. 8 (protokols Nr. 19, 2.§; turpmāk – *Maxima* lēmums) atļauta apvienošanās, SIA „Maxima Latvija” iegūstot tiesības izmantot mazumtirdzniecības telpas Ieriķu ielā 3, Rīgā.

[2] SIA „Plesko Real Estate” vērsās Administratīvajā apgabaltiesā par *Rimi* lēmuma atcelšanu, un SIA „Plesko Real Estate” un SIA „Rimi Latvia” (turpmāk – līdzpieteicējas) vērsās par *Maxima* lēmuma atcelšanu.

Administratīvā apgabaltiesa ar 2018.gada 10.jūlija spriedumu apmierināja SIA „Plesko Real Estate” pieteikumu par *Rimi* lēmumu un atzina lēmumu par prettiesisku, savukārt pieteikumu par *Maxima* lēmumu noraidīja. Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Iepriekšējā tirdzniecības telpu nomnieka AS „Prisma Latvija” nomas līgums iepirkšanās centrā *Domina Shopping* beidzās 2016.gada 31.maijā, bet jaunais nomas līgums ar

SIA „Plesko Real Estate” tika noslēgts 2016.gada 14.jūlijā, tas ir, nepilnu divu mēnešu laikā no telpu atbrīvošanās. Nav šaubu, ka šajā gadījumā SIA „Plesko Real Estate” kā tirgus dalībniekam, kas iegūst cita tirgus dalībnieka aktīvus, bija padomei jāiesniedz pilns ziņojums par apvienošanās, kā tas noteikts Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā.

[2.2] Ievērojot Konkurences likuma 16.pantu, Konkurences padomei vispirms ir jāizvērtē, vai apvienošanās katrā konkrētajā gadījumā izraisa vai neizraisa negatīvas sekas uz konkurenci. Apstiprinošas atbildes gadījumā padomes pienākums ir apsvērt saistošo noteikumu noteikšanas iespējamību, lai tādā veidā novērstu apvienošanās negatīvās sekas attiecībā uz konkurenci. Tikai gadījumā, ja šādā veidā tomēr nevar novērst apvienošanās negatīvās sekas attiecībā uz konkurenci, padomei būtu tiesības apvienošanās aizliegt. Līdz ar to aizliegumam ir jābūt rūpīgi iepriekš apsvērtam un objektīvi pamatotam.

No Konkurences padomes 2016.gada 30.decembra vēstules pamatojuma un arī *Rimi* lēmuma pamatojuma nav secināms, ka Konkurences padome ir objektīvi izvērtējusi SIA „Plesko Real Estate” priekšlikumu par saistošā noteikuma saturu. Tikai divas dienas pēc tam, kad SIA „Plesko Real Estate” izteica saistošā noteikuma priekšlikumu atlikt tirdzniecības vietas atvēršanu (atvērt 2017.gada 15.jūnijā), padome izteica savu priekšlikumu – pārtraukt tāda *Rimi* aktīva vai aktīvu izmantošana saimnieciskajā darbībā, kas būtu uzskatāms par līdzvērtīgu *Rimi* iegūstamajam aktīvam apvienošanas darījuma ietvaros lietā identificētajā konkrētajā tirgū.

[2.3] Kā izriet no Konkurences likuma regulējuma, tostarp no 15.panta pirmās daļas 3.punkta, pie tirgus dalībnieku apvienošanās, kad tirgus dalībnieks iegūst daļu vai visus cita tirgus dalībnieka vai citu tirgus dalībnieku aktīvus vai tiesības tos izmantot, apsverot konkrētās apvienošanās iespējamās negatīvās sekas uz konkurenci, ir jākonstatē, ka aktīvu vai to izmantošanas tiesību iegūšana palielina minēto aktīvu un tiesību ieguvēja tirgus daļu jebkurā konkrētajā tirgū. Tas nozīmē, ka ir jāņem vērā arī tas, vai apvienošanās brīdī nav pagājis pārāk ilgs laiks, lai atzītu, ka aktīviem piemīt spēja piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu.

Konkrences padome nav sniegusi no ekonomiskā viedokļa reālistiski uz konkrēto gadījumu attiecināmus argumentus šajā aspektā. Tā ir balstījusies uz apsvērumiem, ka jaunais nomnieks iegūs tirgus daļu, ko tas vispārīgi iegūs, atverot savu tirdzniecības vietu tirdzniecības centrā, nevis no viedokļa, ka tas iegūs tieši iepriekšējā nomnieka piesaistītos patērētājus (klientu loku) ar attiecīgu pieradumu un tradīcijām iepirkšanās ziņā, kas garantē zināmu patērētāju un klientu loku.

Nav konstatējams, ka SIA „Plesko Real Estate” priekšlikumā piedāvātajā laika periodā konkrētajā tirgū bija saglabāties *Prisma* veikala pircēju kopums. Nav ticams pieņēmums, ka vairāk nekā pēc gada, kad bija aizvērusies viena *Prisma* tirdzniecības vieta, pircēji saglabāja paradumu tieši tur iepirkties un ka šo iespējamo paradumu neietekmēja citi būtiski faktori, piemēram, abu apvienošanās dalībnieku preču piedāvājuma un tirdzniecības koncepta atšķirības, tostarp atšķirības tirdzniecības vietas platībā, citu līdzīgu tirdzniecības vietu koncentrācija dažu minūšu brauciena attālumā, piesaiste kādai lojalitātes karšu programmai gada garumā u.c. Pēc vairāk nekā gada pārtraukuma komersantam no jauna ir jāpiesaista klienti, kas jau ir mainījuši savus iepirkšanās paradumus.

Padome nepamatoti nav izvērtējusi, ka pieteicēja piedāvāja pietiekami ilgu laiku, lai atzītu, ka aktīviem šādos apstākļos vairs nepiemita spēja piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu. Līdz ar to *Rimi* lēmums nav pamatots.

[2.4] *Maxima* veikals *Domina Shopping* iepirkšanās centrā tika atvērts 2017.gada 17.augustā, tas ir, pēc iepriekšējā nomnieka nomas līguma izbeigšanās bija pagājis vairāk nekā gads un divi mēneši. Tā kā attiecībā uz konkrēto tirdzniecības telpu izmantošanu vairāk nekā

gads pēc iepriekšējā nomas līguma izbeigšanās ir pietiekami liels laika periods, lai atzītu, ka aktīviem šādos apstākļos vairs nepiemita spēja piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu (klientu loku), Konkurences padomes *Maxima* lēmums par apvienošanās atļaušanu ir tiesisks.

[3] Konkurences padome iesniedza kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas spriedumu daļā, ar kuru apmierināts SIA „Plesko Real Estate” pieteikums par *Rimi* lēmumu. Kasācijas sūdzība pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Tiesa nepareizi interpretējusi Konkurences likuma 16.panta trešo daļu un kļūdaini piemērojusi Senāta 2015.gada 2.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-25/2015 (A43014112) argumentāciju. Senāta izskatītajā lietā bija strīds par to, vai ir notikusi apvienošanās. Senāts atzina par pamatotu Konkurences padomes secinājumu, ka apstākļi, cik sen iepriekšējais nomnieks ir pārtraucis konkrēto tirdzniecības telpu izmantošanu, neietekmē kontroles pār aktīviem uzskatīšanu par apvienošanos, ja vien šis laika periods nav ilgāks kā iepriekšējais finanšu gads. Līdz ar to vērtējums par pārtraukumu telpu izmantošanā ir saistīts ar to, vai nomniekam ir bijis apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā un vai tādējādi izpildās Konkurences likuma 15.panta kritēriji un ir nepieciešams par apvienošanos paziņot. Līdz ar to Senāta lēmumā nav vērtēts, cik ilgi apvienošanās spēš atstāt ietekmi uz konkurenci (Konkrences likuma 16.panta trešā daļa), tādējādi apgabaltiesa kļūdaini secinājusi, ka ietekme pēc vairāk nekā gada pārtraukuma būs zudusi.

[3.2] Tiesa kļūdaini novērtējusi termiņu aktīvu spējai piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu. Viena gada termiņam ir nozīme, pārbaudot nepieciešamību iesniegt apvienošanās ziņojumu, nevis jau apvienošanās ziņojuma ietvaros vērtējot ietekmi uz konkurenci. Turklāt būtu aplami pieņemt, ka pēc viena gada pārtraukuma konkrētais aktīvs vairs nespētu piesaistīt iepriekšējā nomnieka tirgus daļu, lai gan joprojām pastāvētu pat pienākums par apvienošanos ziņot Konkurences padomei, kā tas ir arī konkrētā apvienošanās darījuma gadījumā.

[3.3] Tiesa ir aplami un nepamatoti secinājusi, ka multifunkcionālajam iepirkšanās centram, kurā noteiktu (īslaicīgu) laika periodu neatradās plaša sortimenta ikdienas patēriņa preču veikals, nav ekonomiskās spējas piesaistīt klientu turpmāk. Lai gan plaša sortimenta pārtikas veikals kā enkurnomnieks ir viens no svarīgākajiem patērētāju plūsmas ģenerētājiem multifunkcionālajiem iepirkšanās centriem, arī bez enkurnomnieka pastāv paša multifunkcionālā iepirkšanās centra spēja piesaistīt klientu.

[3.4] Eiropas Komisija vērtē apvienošanās ietekmi trīs gadu periodam pēc apvienošanās; par tālāku laikposmu tā atzinusi, ka nav iespējams ticami prognozēt apvienošanās ietekmi uz konkurenci. Šāda prakse apstiprina, ka aktīvs, kas šobrīd faktiski neeksistē, bet kura parādīšanās tirgū ir ticami prognozējama un pietiekami laicīga, spēj piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu vēl pat nākamo trīs gadu periodā pēc aktīva lietošanas pārtraukšanas. Tādējādi tā lietošanas rezultātā atstātā ietekme uz konkurenci var saglabāties ilgāku laika periodu nekā viens gads.

[3.5] Tiesa spriedumā ir pieļāvusi materiālo tiesību normu pārkāpumu, nepareizi interpretējot Konkurences likuma 16.panta trešo daļu un līdz ar to nepamatoti nonākot pie secinājumiem, ka Konkurences padome, divu dienu laikā noraidot pieteicējas priekšlikumus par saistošajiem noteikumiem, nav objektīvi apsvērusi to saturu. Ātrums, kādā Konkurences padome izvērtē tirgus dalībnieku iesniegtos saistošos noteikumus, nav cēloniski saistīts ar izvērtējuma un secīgi lēmuma tiesiskumu.

[3.6] Tiesa ir sniegusi pretrunīgus secinājumus spriedumā, secinot, ka Konkurences padomei bija jāvērtē saistošie noteikumi, lai novērstu negatīvas sekas konkurencei, un

vienlaikus secinot, ka šajā gadījumā aktīvu ietekme uz konkurenci ir tik niecīga, ka pēc viena gada pārstās eksistēt.

[3.7] Tiesa nav vērtējusi lēmumā norādīto ietekmi uz konkurenci atbilstoši Konkurences likuma 16.panta trešajai daļai. Vienlaikus tiesa piemērojusi nepareizu pierādīšanas standartu, uzliekot par pienākumu iestādei par apvienošanās ietekmi nākotnē sniegt pārliecinošus pierādījumus.

[3.8] Tiesa ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 154.pantu, ignorējot lēmumā ietvertoto pamatojumu un Konkurences padomes sniegto paskaidrojumu par ietekmi uz konkurenci, kuru ticami var radīt SIA „Rimi Latvia” ienākšana *Domina Shopping*. Tiesa nepareizi secinājusi, ka Konkurences padome nav veikusi katra veikala atsevišķu novērtējumu, ņemot vērā papildu faktorus, vērtējot iespējamo klientu paradumu maiņu un tirgus daļas piesaisti.

[4] SIA „Plesko Real Estate” iesniedza paskaidrojumus, kuros norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[4.1] Senāta lēmums lietā Nr. SKA-25/2015 ir attiecināms uz konkrētajiem faktiskajiem apstākļiem kontekstā ar konkrētā tiesiskā darījuma potenciālo seku izvērtēšanu. Lēmumā ir sniegts skaidrojums par vairākiem tiesiski nozīmīgiem jautājumiem, tostarp skaidrojot konkrētā apvienošanās darījuma faktisko būtību – aktīvu (mazumtirdzniecības telpu nomas tiesību) pārņemšanas ietekmi uz konkurenci konkrētajā tirgū, kas to pēc būtības ļauj uzskatīt par apvienošanos Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā.

[4.2] Konkurences padome kļūdaini pieņem, ka, apgabaltiesas ieskatā, tieši viens gads ir termiņš, kurā aktīviem piemītošā spēja piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu pazūd.

[4.3] Apgabaltiesa pamatoti norāda uz to, ka, apsverot iespēju noteikt saistošos noteikumus, obligāti jāuzklausā persona, tostarp – objektīvi apsverot ziņojuma iesniedzēja priekšlikumus par saistošo noteikumu saturu. Konkurences padome lēmumā nav sniegusi pamatojumu, kas ļautu secināt, ka pieteicējas priekšlikumi būtu pienācīgi izvērtēti situācijā, kurā ir pagājis vairāk nekā viens gads pēc iepriekšējām nomas attiecībām.

[4.4] Konkurences padome sniegusi viedokli, ka aktīvs, kas šobrīd faktiski neeksistē, bet kura parādīšanās tirgū ir ticami prognozējama un pietiekami laicīga, spēj piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu vēl pat nākamo trīs gadu periodā pēc aktīva lietošanas pārtraukšanas. Tas ir jauns, nepamatots arguments, kuru Konkurences padome nav iekļāvusi ne lēmumā, ne izvirzījusi pirmās instances tiesā.

[4.5] Konkurences padome sūdzībā nepaskaidro spriedumā konstatēto pietiekama pamatojuma trūkumu jautājumā par pārtraukuma ilgumu telpu lietošanā.

[4.6] No kasācijas sūdzības pirmšķietami izriet, ka Konkurences padome jau sākotnēji vērtēja nevis paziņotu darījumu – tirgus daļas iespējamu pāreju no agrāka nomnieka jaunajam –, bet gan to, vai būtu atļaujama jaunā nomnieka ienākšana īpaši pievilcīgā objektā.

[4.7] Konkurences padomes argumentācija nonāk pretrunā ar Konkurences likuma 15.panta 2.¹daļas regulējumu, kas paredz Konkurences padomes tiesības pieprasīt ziņojuma iesniegšanu arī gadījumā, kad neizpildās Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā norādītie apvienošanās ziņojumu iesniegšanas priekšnoteikumi.

[5] Tiesas sēdē Konkurences padomes pārstāvji uzturēja kasācijas sūdzību, plašāk izskaidrojot tajā ietvertos argumentus. Pieteicēju pārstāves kasācijas sūdzību neatzina. Trešās personas pārstāve pauda viedokli, ka būtu kritiski jāvērtē prakse, ka ikviena

mazumtirdzniecības telpu iznomāšana tiek atzīta par paziņojamu apvienošanos, un vērša uzmanību uz apvienošanās jēdziena izpratni.

Motīvu daļa

[6] Atbilstoši Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktam tirgus dalībnieku apvienošanās ir tāds stāvoklis, kad citstarp viens tirgus dalībnieks iegūst daļu vai visus cita tirgus dalībnieka aktīvus vai tiesības tos izmantot. Aktīvu vai to izmantošanas tiesību iegūšanu uzskata par apvienošanās, ja aktīvu vai to izmantošanas tiesību iegūšana palielina minēto aktīvu un tiesību ieguvēja tirgus daļu jebkurā konkrētajā tirgū.

Lietā nav bijis strīda par to, ka SIA „Plesko Real Estate” ieguvusi tiesības lietot aktīvus – tirdzniecības telpas tirdzniecības centrā *Domina Shopping* –, ko iepriekš izmantoja AS „Prisma Latvija”. Kā to noteic citētais 15.panta pirmās daļas 3.punkta otrais teikums, lai šādā gadījumā varētu konstatēt apvienošanās, aktīvu iegūšanai pašai par sevi ir jāpalielina ieguvēja tirgus daļa konkrētajā tirgū. Kā tas jau iepriekš minēts Senāta lēmumā, uz kuru atsaukusies arī apgabaltiesa, tas nozīmē, ka aktīviem jābūt spējai piesaistīt iepriekšējā aktīvu izmantotāja tirgus daļu (*Senāta 2015.gada 2.februāra rīcības sēdes lēmumā lietā Nr. SKA-25/2015 (A43014112) 7.punkts*).

[7] Konkurences padome pareizi norāda, ka Senāta rīcības sēdes lēmumā lietā Nr. SKA-25/2015 aktīvu spēja piesaistīt tirgus daļu tika minēta Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punkta interpretācijā (paziņojamas apvienošanās konstatēšanai), nevis Konkurences likuma 16.panta trešās un ceturtās daļas interpretācijā (apvienošanās seku novērtēšana).

Tomēr turpmāk minēto apsvērumu dēļ Senāts nesaskata, ka apgabaltiesa, atsaucoties uz minēto rīcības sēdes lēmumu, būtu tādēļ vien pieļāvusi kļūdu.

Sprieduma 10.punktā apgabaltiesa ir atzinusi, ka, ņemot vērā laiku no AS „Prisma Latvija” nomas līguma izbeigšanās līdz SIA „Plesko Real Estate” nomas līguma noslēgšanai (nepilni divi mēneši), ir notikusi apvienošanās. Savukārt tālāk sprieduma 12.punktā tiesa, apsverot konkrētās apvienošanās iespējamās *negatīvās sekas uz konkurenci*, norādīja, ka citstarp ir jāņem vērā arī tas, vai apvienošanās brīdī nav pagājis pārāk ilgs laiks, lai varētu konstatēt, ka aktīviem joprojām piemīt spēja piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu. Tātad, vērtējot jau iepriekš konstatētās apvienošanās iespējamās *negatīvās sekas*, tiesa ir atgriezies pie kritērija, no kura esības ir atkarīgs, vai vispār notiek apvienošanās. Turklāt tālāk tiesa atzinusi, ka Konkurences padomes lēmumā iztrūkst nepieciešamā pamatojuma par šo apstākli.

Ja apvienošanās notiek, pārņemot aktīvus (to izmantošanas tiesības), tirgus daļu un to izmaiņu novērtēšana var ietilpt gan apvienošanās konstatēšanā, gan tās ietekmes vērtēšanā, otrajā gadījumā – novērtējot ar aktīvu pārņemšanu palielināto tirgus daļu un tādējādi izmainīto tirgus situāciju. Tirgus daļas izmaiņu vērtējums redzams arī no Konkurences padomes lēmuma sadaļas, kurā prognozētas iespējamās *negatīvās sekas uz konkurenci* (75.punkts un tālāk); lēmuma 80.punktā padome ir ņēmusi vērā Eiropas Komisijas vispārpieņemto praksi – tirgus daļas pēc apvienošanās aprēķināt, pamatojoties uz pieņēmumu, ka apvienojošos pušu kopējā tirgus daļa ir to tirgus daļu summa pirms apvienošanās.

Līdz ar to nevar pilnībā piekrist Konkurences padomes viedoklim, ka būtu jānodala apstākļi, ko vērtē, lai noteiktu apvienošanās esību, un apstākļi, ko vērtē, lai noteiktu apvienošanās *negatīvās sekas uz konkurenci*. Tas, ka apgabaltiesa arī apvienošanās seku

izvērtējumā ir pievērsusies paredzamās iegūstamās tirgus daļas vērtēšanai, nav nepareizi. Apgabaltiesa ir apsvērusi SIA „Plesko Real Estate” piedāvāto saistošo noteikumu priekšlikumu – atlikt tirdzniecības uzsākšanu – kā pamatu secinājumam, ka tieši apvienošanās rezultātā palielinātā tirgus daļa ir mazāka, nekā tā bija iepriekš AS „Prisma Latvija”, vai tādas nemaz nav, citiem vārdiem, ka šādi īstenota apvienošanās nemaz nenovestu pie sekām – tik lielas tirgus daļas iegūšanas, kāda bija iepriekšējam aktīvu izmantotājam.

Jānorāda arī, ka apvienošanās noteikumu izmaiņas, kas var notikt, vai nu apvienošanās dalībniekiem pēc savas iniciatīvas izmainot vienošanās saturu laikā pēc paziņojuma iesniegšanas, vai arī atbilstoši saistošiem noteikumiem, var novest pie situācijas, kurā darījums vairs neatbilst tādām veidam vai apmēram, ka par to pastāvētu apvienošanās paziņošanas pienākums. Salīdzinoši Eiropas Savienības Tiesa ir apskatījusi šādas situācijas iespējamību, vērtējot iebildumu pret Komisijas kompetenci turpināt apvienošanos izskatīt kā koncentrāciju ar Kopienas (Savienības) mērogu, un tiesiskās drošības labad ir atzinusi, ka tas tomēr nekādi neatņem Komisijai kompetenci pabeigt konkrēto gadījumu izvērtēt, ja vien koncentrācijas projekts vispār pilnībā netiek atmests (*Eiropas Savienības Tiesas 2007.gada 18.decembra sprieduma lietā „Cementbouw Handel & Industrie/Komisija”, C-202/06 P (ECLI:EU:C:2007:814), 37.–41.punkts*). Šīs lietas sakarā tas ir būtiski tiktāl, ciktāl ilustrē, ka lietas apstākļu sīkāka izpēte, darījumu izmaiņas vai piedāvātie saistošie noteikumi hipotētiski var likt secināt, ka paredzētā rīcība vairs nemaz nav identificējama kā paziņojama apvienošanās (sal. arī tiesas sēdē apskatīto *Komisijas 2016.gada 26.februāra lēmumu lietā Nr. M.7940 „Netto/Grocery Store at Armitage Avenue Little Hulton”, kurā Komisija pēc paziņojuma izskatīšanas un apstākļu pārbaudes atzina, ka paziņotās darbības neveido koncentrāciju*).

[8] Izvērtējot pēc būtības apgabaltiesas secinājumus, ka pieteicēja apvienošanās rezultātā nepalielinātu tirgus daļu, ja tiktu saistoši noteikts ilgāks laikposms līdz tirdzniecības vietas darbības atsākšanai, Senāts tos nevar atzīt par pietiekami pamatotiem, lai noraidītu Konkurences padomes lēmumā izdarītos secinājumus.

[9] Pirmkārt, apgabaltiesa secinājumu, ka pēc vairāk nekā gada aktīviem vairs nepiemistu spēja piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu, nav pamatojusi vispār ne ar kādu faktu materiālu un ekonomiskiem apsvērumiem. Tā kā pati apgabaltiesa iepriekš bija atzinusi, ka principā apvienošanās (un tātad arī tirgus daļas palielināšana) ir konstatējama, tad katrā ziņā būtu sagaidāms, ka tiek izskaidrots, tieši kādi apstākļi ir par pamatu secinājumam, ka pēc zināma mēnešu skaita tirgus daļa apvienošanās rezultātā vairs nebūs palielinājusies.

Šajā ziņā apgabaltiesa ir norādījusi, ka Konkurences padomes lēmumā iztrūkst pamatojuma, kādam bija jābūt. Tam nevar piekrist, jo tiesa nav vērtējusi Konkurences padomē notikušo procesu un padomes lēmumu kopumā.

Lai noteiktu, ciktāl sniedzas Konkurences padomes pienākums pamatot apvienošanās dalībnieka piedāvāto saistošo noteikumu noraidīšanu, ir jāņem vērā vairāki apstākļi.

Apvienošanās dalībnieku jau veiktā vai plānotā rīcība ietilpst to kā privātpersonu privātajā autonomijā. Tas, ka Konkurences padomei ir kompetence paredzēto apvienošanos kontrolēt, uzlikt saistošus noteikumus vai pat apvienošanos vispār aizliegt, ir personu tiesības un brīvības ierobežojoša darbība. Konkurences padomes lēmums, kas apvienošanās dalībnieku iecerēto darbību ierobežo, kā privātpersonu tiesības ierobežojošs, tātad personai nelabvēlīgs lēmums, ir jo īpaši jāpamato – tas ietver gan pamatojumu ar tiesību normu (likuma atrunas princips), šajā gadījumā Konkurences likuma 16.panta trešo daļu, gan iestādes pienākumu

norādīt un pierādīt tos faktiskos apstākļus, kas šādu ierobežojumu pamato. Arī Vispārējā tiesa, interpretējot Eiropas Savienības regulējumu koncentrācijas kontroles jomā (attiecīgajā laikposmā – Padomes 1989.gada 21.decembra Regula (EEK) Nr. 4064/89 par uzņēmumu koncentrācijas kontroli), atzinusi, ka tieši Komisijai ir pienākums pierādīt, ka koncentrācijas darījums nav uzskatāms par saderīgu ar kopējo tirgu (*Vispārējās tiesas 2005.gada 21.septembra sprieduma lietā „EDP/Komisija”, T-87/05 (ECLI:EU:T:2005:333), 61.punkts*).

Minētais vienlīdz attiecas arī uz iestādes pienākumu pamatot, ka piedāvātie saistošie noteikumi nav atbilstoši apvienošanās negatīvo seku novēršanai, jo tas tāpat ir iestādes lēmums, ar kuru tiek noteikts, ka apvienošanās nav atļauta arī šādā privātpersonu iecerētā veidā (sal. *turpat, 62., 64.–65.punkts*: „[...] attiecībā uz pierādīšanas pienākumu koncentrācijas darījums, ko groza saistības, atbilst tādiem pašiem kritērijiem kā negrozīts darījums”; „Komisijai ir jāpierāda, ka šis darījums, ko nepieciešamības gadījumā groza ar saistību palīdzību, ir jāatzīst par nesaderīgu ar kopējo tirgu, pamatojoties uz to, ka turpinās dominējošā stāvokļa rašanās vai nostiprināšanās, kas var būtiski traucēt efektīvu konkurenci. No tā izriet, ka Komisijai ir jāpierāda, ka saistības, ko dalībnieki iesnieguši saistībā ar koncentrācijas darījumu, nepadara šo darījumu, ko arī groza šīs saistības, saderīgu ar kopējo tirgu”). Turklāt jāpiekrīt Vispārējai tiesai, ka gadījumā, ja konkurences iestāde piedāvātās saistības noraidītu ar pamatojumu, ka apvienošanās dalībniekiem jāiesniedz pietiekami pierādījumi, nevis izvērtētu šīs saistības pēc būtības, faktiski šaubas netiktu tulkotas par labu privātpersonai (*turpat, 69.punkts*).

Tomēr nedz vispārējie tiesību principi, nedz Konkurences likuma normas neizslēdz to, ka, arī pastāvot iestādes pierādīšanas pienākumam nelabvēlīga administratīvā akta gadījumā, personai ir jāsadarbojas ar iestādi, iesniedzot tās rīcībā esošos pierādījumus un informāciju, kā arī pildot citus procesuālos pienākumus.

Kā redzams no Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumiem Nr. 800 „Kārtība, kādā iesniedz un izskata pilno un saīsināto ziņojumu par tirgus dalībnieku apvienošanos” (*turpmāk – noteikumi Nr. 800*) 30.punkta, apvienošanās izvērtēšanas procesā apvienošanās dalībniekam, kurš iesniedz ziņojumu par apvienošanos, ir pienākums līdzdarboties – sniegt informāciju un savu vērtējumu par apvienošanās iespējamām pozitīvām un negatīvām sekām, īpaši attiecībā uz konkurenci, par ietekmi uz preču ražošanu vai izplatīšanu, tehnisko vai ekonomisko attīstību, par apvienošanās atbilstību klientu, patērētāju un sabiedrības interesēm kopumā. Šāds pienākums loģiski attiecināms arī uz paša iesniedzēja iesniegtiem saistošajiem noteikumiem, jo tas vienlīdz ietilpst piedāvātajā apvienošanās plānā. Līdz ar to apgabaltiesai, pirms norādīt uz pamatojuma trūkumu Konkurences padomes lēmumā, būtu bijis jāizvērtē, vai pieteicēja pienācīgi sadarbojās dziļākai šāda piedāvājuma izvērtēšanai.

Turklāt iestādes secinājumi par piedāvāto saistošo noteikumu noraidīšanu jāvērtē kopsakarā ar citiem lietā jau konstatētajiem faktiem. Jāņem vērā, ka Konkurences padomes pamatojums būtībā izskatāmajā gadījumā parādās arī tās viedoklī, ka apvienošanās negatīvās sekas, ievērojot padomes konstatētos apstākļus, būtu iespējams novērst ar saistošajiem noteikumiem, kuru ietvaros tiktu pārtraukta tāda SIA „Rimi Latvia” aktīva vai aktīvu izmantošana saimnieciskajā darbībā, kas būtu uzskatāms vai uzskatāmi par līdzvērtīgu SIA „Rimi Latvia” iegūstamajam aktīvam (*lietas 6.pielikuma 125.lp.*). Respektīvi, ja iestādes viedoklis par tikai viena veida saistošo noteikumu iespējamību ir atbilstošs iestādes konstatētajiem un norādītajiem faktiem par apvienošanās sekām, no tā jau pats par sevi var izrietēt secinājums, ka iesniedzēja piedāvātie saistošie noteikumi ir acīmredzami nepiemēroti vai nepietiekami iestādes jau norādīto negatīvo seku novēršanai.

Papildus apgabaltiesa norādījusi uz to, ka Konkurences padome tikai divas dienas apsvērusi SIA „Plesko Real Estate” piedāvāto saistošo noteikumu priekšlikums, un arī šo apstākli tiesa ņēmusi vērā, secinot, ka priekšlikums nav pienācīgi izvērtēts. Tomēr šis secinājums ir tikai hipotētisks pieņēmums. Jāņem vērā, ka Konkurences padome priekšlikuma vērtēšanas brīdī jau ilgu laiku bija veikusi izmeklēšanu lietā un detalizēti analizējusi tirgus stāvokli – ziņojums par apvienošanu tika iesniegts 2016.gada 29.augustā, bet SIA „Plesko Real Estate” priekšlikums saistošajiem noteikumiem tika iesniegts 2016.gada 28.decembrī pēc lietas izpētes. Šādos apstākļos nav saprotams, kāpēc divas dienas būtu neiespējami īss laiks šāda priekšlikuma izvērtēšanai.

Līdz ar to apgabaltiesas spriedums, ciktāl tajā atzīts, ka Konkurences padome nav pienācīgi novērtējusi piedāvātos saistošos noteikumus un nav pamatojusi to noraidīšanu, nav balstīts uz lietā pienācīgi pārbaudītiem pierādījumiem.

Jau šā iemesla dēļ vien tiesa var būt nonākusi pie nepareiza lietas izskatīšanas rezultāta.

[10] Otrkārt, apgabaltiesa secinājumu, ka pieteicēja piedāvāja pietiekami ilgu laiku, lai atzītu, ka aktīviem šādos apstākļos vairs nepiemita spēja piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu, ir izdarījusi, pārāk lielu nozīmi piešķirot tikai vienai aktīvus raksturojošai pazīmei – spējai piesaistīt agrāko (veikala *Prisma*) pircēju loku.

Senāta rīcības sēdes lēmumā lietā Nr. SKA-25/2015 šāds faktors citu starpā ir minēts kā viens no tādiem, kas liecina par aktīvu spēju piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu. Minētajā lietā Konkurences padomes lēmumā citu faktoru starpā tika norādīts, ka iepriekšējā nomnieka saimnieciskā darbība attiecīgajās telpās bija ilgstoša (7 gadi), tā rezultātā patērētājos tika nodibināts zināms pieradums un tradīcijas iepirkšanās ziņā, kas garantē arī zināmu patērētāju un klientu loku, un ka nepastāv apstākļi, kas liecinātu par pretējo (ilgs pārtraukums telpu lietošanā, neliela tirgus daļa utt.) (*rīcības sēdes lēmuma 7.punkts, sk. arī Konkurences padomes 2012.gada 12.oktobra lēmuma Nr. E02-80 (prot. Nr. 49, 3.§) 2.1.punktu; pieejams www.kp.gov.lv*).

Senāts vērš uzmanību, ka rīcības sēdes lēmumu parasti nevar uzskatīt par izsmeļošu tiesību normu interpretācijas avotu – rīcības sēdes, ievērojot Administratīvā procesa likuma 325.pantu, 338.panta pirmo daļu un 338.¹pantu, ir vērstas uz tādu kasācijas sūdzību identificēšanu, kurās ietvertie argumenti dod iespēju kasācijas instances tiesai pārbaudīt iespējamās tiesību normu piemērošanas pārkāpumus zemākas instances tiesas spriedumā un tādējādi iespēju sniegt attiecīgu tiesību normu interpretāciju konkrētas lietas apstākļu kontekstā. Rīcības sēdē senatoru kolēģija vērtē tieši kasācijas sūdzības saturu, nevis pilnvērtīgi interpretē lietā piemērotās vai piemērojamās tiesību normas. Tādēļ parasti rīcības sēdes lēmumi aprobežojas strikti ar kasācijas sūdzībā ietverto argumentu pārbaudi.

Lietā Nr. SKA-25/2015 pieteicēja arguments tika novērtēts iepretim konkrētam Konkurences padomes lēmumam, konkrētā gadījumā Konkurences padomes vērtējumu (un attiecīgi to akceptējošu Administratīvās apgabaltiesas spriedumu) atzīstot par pietiekamu atbildi uz pieteicēja argumentu.

No tā nevar izdarīt vispārīgu secinājumu, ka citos apvienošanās gadījumos kāds atsevišķs no minētā gadījuma apstākļiem varētu tikt izvirzīts kā izšķirošs, vērtējot apvienošanās atbilstību Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktajiem kritērijiem un attiecīgas tirgus daļas iegūšanas seku novērtējumam.

[11] Aktīvu spēja piesaistīt agrākā nomnieka tirgus daļu var būt atkarīga no ļoti atšķirīgiem ekonomiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem; dažādās tautsaimniecības nozarēs aktīvu spēja piesaistīt tirgus daļu var būt atkarīga no krasi atšķirīgiem faktoriem. Vienā nozarē izšķiroša var būt specifiska fiziska infrastruktūra pati par sevi (piemēram, unikāla specifiska ēka, pārvadājumu infrastruktūra, telekomunikāciju infrastruktūra, kas pati par sevi varētu pilnībā noteikt konkrētas tirgus daļas iegūšanu katram šādas infrastruktūras ieguvējam neatkarīgi no agrākām darījumu attiecībām ar klientiem), citā gadījumā izšķiroša un pietiekama var būt intelektuālā īpašuma tiesību iegūšana, vēl citā gadījumā būtiska var izrādīties zinātnības un/vai klientu bāzes nodošana, pat neesot saistībai ar kādu īpašu fizisku infrastruktūru (piemēram, starpniecības pakalpojumi). Turklāt parasti būs jāvērtē vairāku dažādu faktoru kopums, lai saprastu, vai konkrētā gadījumā aktīvi tieši tādā sastāvā un apjomā, kādā tie tiek iegūti, var tikt saistīti ar tirgus daļas palielināšanos.

Arī ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības tirgū, pat ja sākotnēji gadījumi var šķist analogiski, konkrētu tirdzniecības telpu (vai tiesību uz to) iegūšanas saistība ar attiecīgas tirgus daļas palielināšanu tomēr var būt atkarīga no atšķirīgiem faktoriem – telpu veida, aprīkojuma, atrašanās vietas, agrāk notikušās tirdzniecības specifikas, papildu infrastruktūras esības un piemērotības, klientu datu bāzes vai citu saistītu aktīvu nodošanas, tirgus raksturojuma un tendencēm utt.

[12] Apgabaltiesa ir norādījusi, ka Konkurences padome apvienošanās seku vērtējumā min tādus apstākļus, kas norāda uz aktīvu spēju piesaistīt tirgus daļu vispār (kāda tā būtu jebkurā jaunā tirdzniecības centrā), nevis uz to, ka tiek piesaistīta iepriekšējā aktīvu izmantotāja tirgus daļa.

Jāpiekrīt, ka apvienošanās ir tikai tad, ja var paredzēt, ka tiks piesaistīta iepriekšējā aktīvu izmantotāja tirgus daļa, pretējā gadījumā tas pašos pamatos neatbilstu apvienošanās definīcijai un piešķirtu Konkurences padomei kompetenci kontrolēt jebkuru jaunu nozīmīgu aktīvu iegūšanu. Par apvienošanās rezultātā palielināto tirgus daļu var runāt tikai tiktāl, ciktāl aktīvu iegūšana var pārnest uz ieguvēju tirgus daļu, kas bija saistīta ar iepriekšējo aktīvu izmantotāju.

Tomēr tas nenozīmē tieši konkrētu klientu pārmantošanu, kā, iespējams, uzskatījusi apgabaltiesa. Nav pamata domāt, ka aktīvu saistībai ar tirgus daļas palielināšanos būtu nepieciešams konstatēt, ka tirgus daļa tiks palielināta ar to, ka tirdzniecības vietu apmeklēs tieši agrākā tirdzniecības telpu izmantotāja klienti (tirgus daļa vienādotā ar tiem pašiem klientiem). Tirgus daļa ir abstrakts ekonomisks lielums, proti, tirgus dalībnieka piedāvāto preču daļa konkrētajā tirgū attiecībā pret visu šajā tirgū piedāvāto preču apjomu (Konkurences likuma 1.panta 10.punkts), kas nav vienādojama ar to, ka tas ir preču apjoms, ko iegādājas vieni un tie paši pircēji, vai, vēl jo vairāk, ka tirgus daļa ir paši šie pircēji. Ja tieši aktīvu iegūšana ir tas, kas ļauj pietiekami droši paredzēt iespēju iegūt līdzīgu (iepriekš konkrētajā tirgū jau pastāvējušu un ar šiem aktīviem saistītu) tirgus daļu, tad tas atbilst Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktā minētajam apvienošanās veidam. Jauna tirdzniecības centra gadījumā tirgū nebūtu pastāvējusi nekāda ar to saistīta tirgus daļa, un saimnieciskās darbības rezultātā tirgus daļas varētu mainīties, jaunā tirdzniecības centra telpu izmantotājiem iekarojot savu vietu tirgū.

[13] Konkurences padome norāda uz konkrēto tirdzniecības telpu pašu par sevi īpašo nozīmi darbībai ikdienas preču mazumtirdzniecības tirgū, galvenokārt uz telpu atrašanos multifunkcionālā tirdzniecības centrā ar tam raksturīgo nozīmi tirgū. Kā skaidro iestāde, ja tirdzniecības telpas atrodas multifunkcionālā tirdzniecības centrā, pārtraukums telpu lietošanā

nerada būtisku ietekmi, jo klientus piesaista pārējās tirdzniecības un izklaides vietas. Respektīvi, šādu telpu izmantošanas tiesību iegūšana pati par sevi rada pamatu prognozēt attiecīgas tirgus daļas iegūšanu. Konkurences padome tiesas sēdē Senātā turklāt vērta uzmanību uz Latvijas ikdienas preču mazumtirdzniecības tirgū jau pastāvošo augsto koncentrāciju un līdz ar to papildu nozīmi, kāda ir vērtīgām tirdzniecības platībām. Apgabaltiesa šos apstākļus nav uzskatījusi par būtiskiem apvienošanās un tās seku novērtēšanā.

Lai arī lietā par to nav argumentēts, tomēr, pirms izdarīt secinājumu, ka ilgāks pārtraukums telpu izmantošanā liegs aktīvu ieguvējam ar to vien palielināt tirgus daļu, apgabaltiesai turklāt būtu bijis jāapsver arī, vai noslēgtie līgumi ierobežo pieteicējam veikt darbības, lai hipotētisko tirgus daļas zaudēšanu novērstu, piemēram, īstenojot mērķtiecīgas mārketinga aktivitātes. Spriedumā nav vērtējuma, vai tirgus dalībnieka piedāvātie saistošie noteikumi noregulē to, ka nepastāv iespēja mazināt tirdzniecības pārtraukuma ietekmi uz klientu loku.

Tas liek secināt, ka apgabaltiesas spriedumā ir nepareizi piemērots Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punkts un tā rezultātā ir nepietiekami noskaidroti un novērtēti lietā būtiski faktiskie apstākļi. Tas varēja novest pie nepareiza lietas izskatīšanas rezultāta.

[14] Ievērojot tiesas sēdē izraisījušos diskusiju par Latvijas un Eiropas Savienības tiesiskā regulējuma atšķirībām, Senāts *obiter dictum* norāda uz turpmāk minēto.

Ja salīdzina Latvijas regulējumu ar Padomes 2004.gada 20.janvāra Regulu (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (turpmāk – Apvienošanās regula), saskaņā ar Apvienošanās regulas 3.panta 1.punktu koncentrācija attiecas tikai uz darbībām, kad notiek attiecīgo uzņēmumu ilgtermiņa kontroles maiņa. Tā var notikt citstarp tad, ja tiek iegūta kontrole pār citu uzņēmumu vai uzņēmuma daļu (3.panta 1.punkta „b” apakšpunkts). 3.panta 2.punktā savukārt noteikts, ka par kontroli uzskata tiesības, līgumus vai citus līdzekļus, kas dod iespēju izšķiroši ietekmēt uzņēmumu; normā atzīmēts, ka šāds līdzeklis citstarp ir īpašuma tiesības vai tiesības izmantot visus vai daļu no uzņēmuma aktīviem.

Kā skaidrots Komisijas konsolidētajā jurisdikcijas paziņojumā saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju, Apvienošanās regulas 3.panta 1.punkta „b” apakšpunktā un 2.punktā paredzēts, ka kontroles objekts var būt viens vai vairāki uzņēmumi vai arī to daļas, kuri ir juridiskās personas, vai šādu personu aktīvi, vai tikai daži no šiem aktīviem. Kontroles iegūšanu pār aktīviem var uzskatīt par koncentrāciju tikai tad, ja šie aktīvi veido visu uzņēmumu vai to daļu, t. i., tirgū pārstāvētu uzņēmumu, uz kuru var skaidri attiecināt tirgus apgrozījumu (paziņojuma 24.punkts).

Tātad atšķirībā no Latvijas regulējuma, kur atbilstoši definīcijai apvienošanos veido tādu aktīvu (vai to izmantošanas tiesību) iegūšana, kas palielina tirgus daļu, Savienības mērogā apvienošanos veido tādu aktīvu iegūšana, kuri veido visu uzņēmumu vai to daļu, t.i., uzņēmumu, uz kuru var skaidri attiecināt tirgus apgrozījumu.

Lai arī apvienošanās atšķirīgi definēta, tās identificēšanas praksei aktīvu (vai to izmantošanas tiesību) iegūšanas gadījumā nevajadzētu novest pie principiāli atšķirīga rezultāta, ņemot vērā, ka apgrozījums arī liecina par tirgus daļu (sk. Konkurences likuma 1.panta 10.punktu un noteikumu Nr. 800 29.2.apakšpunktu, kur tirgus daļas noteikšanai prasīts norādīt tirgus lielumu pēc apgrozījuma vai pēc apjoma (vienībās); sk. arī *Niels G., Jenkins H., Kavanagh J. Economics for Competition Lawyers. Oxford University Press: 2011, p. 124–125*, kur tirgus daļas aprēķinā kā iespējami izmantojami atkarībā no apstākļiem norādīti apgrozījums, apjoms, piegādātāju skaits, klientu skaits, kapacitāte, kā parasto izceļot

apgrozījumu). Tas nozīmē, ka Komisijas, Eiropas Savienības Vispārējās tiesas un Tiesas prakse var būt derīga salīdzināšanai, kā tas redzams arī no Konkurences padomes prakses.

Kā ilustratīvu piemēru Komisijas pieejai, nodalot aktīvu iegūšanu kā apvienošanās sastāvdaļu un vienkārši aktīvu iegūšanu mazumtirdzniecības tirgū, var minēt jau iepriekš norādīto Eiropas Komisijas lēmumu lietā *Netto/Grocery Store at Armitage Avenue Little Hulton*. Šajā lietā tika iegūta kontrole pār vidēja apjoma mazumtirdzniecības veikala telpām, tās nopērkot. Komisijas vērtējums par to, vai šie aktīvi veido visu uzņēmumu vai daļu no tā (t.i., tirgū esošu saimniecisko darbību, uz kuru var skaidri attiecināt tirgus apgrozījumu), ietvēra plašu apstākļu loku, tostarp pārtraukumu līdz telpu jaunai izmantošanai, nododamo aktīvu veidu un sastāvu (tiek nodotas tikai tukšas, no aprīkojuma atbrīvotas telpas, nedodot līdzī jebkādos citus kustamos vai nekustamos aktīvus), to, ka netika nodota uzņēmuma nemateriālā vērtība (*goodwill* – angļu val.; piemēram, nebija īpaša pienākuma pārdevējam atvieglot klientu loka saglabāšanu), to, ka darījums neietver nekādu līgumu pārņemšanu ar nomniekiem, piegādātājiem vai darbiniekiem un neliek piemērot regulējumu attiecībā uz uzņēmumu pāreju. Visi šie apstākļi kumulatīvi lika Komisijai secināt, ka darījums drīzāk ir vienkārši nekustamā īpašuma iegāde nekā tirgū esošas saimnieciskās darbības, uz kuru varētu attiecināt apgrozījumu, nodošana, proti, veikals nevar tikt uzskatīts par uzņēmumu regulas izpratnē. Līdz ar to Komisija neuzskatīja, ka darījums ir koncentrācija, un atzina to par tādu, kas ir ārpus regulas piemērošanas jomas.

Tas rāda, ka apvienošanās konstatēšanā var tikt vērtēta virkne apstākļu, un šie apstākļi katrā individuālā gadījumā var būt ļoti atšķirīgi. Kā jau norādīts, izskatāmajā gadījumā Konkurences padome ir norādījusi uz tiem apstākļiem, kas, tās ieskatā, liecina par attiecīgo tirdzniecības telpu kā aktīvu īpatnībām, jo īpaši Latvijas apstākļos.

[15] Apkopojot iepriekš minētos apsvērumus, apgabaltiesas spriedums pārsūdzētajā daļā ir atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta pirmās daļas 2.punktu un 351.pantu, Senāts

nosprieda

atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 10.jūlija spriedumu daļā, ar kuru atzīts par pretiesisku Konkurences padomes 2017.gada 12.janvāra lēmums Nr. 2 (prot. Nr. 3, 2.§), un nosūtīt lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

Spriedums nav pārsūdzams.